

Kiadóhivatal:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
vényi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felőlős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32.— K
Félévre — — — 18.— K
Negyedévre — — — 8.— K
Egy hóra — — — 2.70 K
Egyes száma ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi fel.
Azonkívül az összes hír-
: : : detési irodák. : : :
Megjelenik vasár- és
ünnepe napok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor.

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 106. szám.

Szerda, május 9.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentései. —

Teljes erővel dolgoznak a buvárhajók.

A buvárhajóharc. — Ujabb 64 ezer tonna elsülyesztése. — Az oroszországi fölfordulás. — A nyugati nagy küzdelem. — A béke körül. — Törökország teljesíti Oroszország követeléseit.

**A buvárhajóharc. — Elsülyesz-
tett csapatszállító gőzösök. —
Ujabb 64 ezer tonna.**

Budapest, május 9. Berlinből
sürgönyzik: Az admirális jelentései:

Ujabb jelentések szerint ismét há-
rom csapatszállító gőzöst
sülyesztettünk el és pedig áp-
rilis 15-ikén Maltából keletre egy tíz-
ezer tonnás, olasz torpedórombolók
által kísért egészen megtelt csa-
patszállító gőzöst, amely Egy-
ptom felé haladt, április 20-ikán Gibraltár-
tól nyugatra egy körülbelül tízen két-
ezer tonnás angol csapat-
szállító gőzöst, május 4-ikén a
Joni tengeren egy Perseo nevű 3935
tonnás olasz csapatszállító
gőzöst a 61-ik olasz gyalogezred ka-
tonáival, amely hajót a rombolók által
alkotott kíséretből löttünk ki.

Budapest, május 9. Berlinből sür-
gönyzik: Az admirális jelentései:

**Az Atlanti-océánon ujabban
37.500 ösztonna tartalmu el-
lenséges hajóteret sülyesz-
tettünk el.**

Budapest, május 9. Rotterdam-
ból sürgönyzik:

A Daily News írja a buvárhajó-
harcról:

— Olyan válsághoz közeledünk,
amelynek talán még nem volt párja törté-
nelmünkben. Ha valami teljesen várat-
lan esemény nem történik, olyan ször-
nyűségeket és szenvedéseket hozhat a
közel jövő, amiket sok emberöltő óta
nem élt át az ország. A legvégső erő-
feszítéseket kell megtenni a fenyegető
veszedelem leküzdésére.

Az oroszországi fölfordulás.

Budapest, május 9. Stockholm-
ból sürgönyzik: A Novoje Vremja írja:

A munkástanács az ideiglenes kor-
mányt torkára illesztett késsel kényszeri-
teni akarja, hogy az entente-al kötött
megállapodásokat felbontsa és követelje,
hogy lemondjanak szerződésben bizo-
sított jogokról. A munkástanács csak
ezen feltételek mellett igéri meg a sza-
badságkölcsön jóváhagyását. A lap pil-
lanatig sem gondol arra, hogy az ideig-
lenes kormány, bármily nehéz is a hely-

zete, engedni fog a zsaroló kísérletnek.
Ha a kormány a munkástanács követel-
ését elfogadja, ez a szövetségesekkel
való szakítást jelentené, ami viszont
ezek kötelesegeinek megszűnését jelenti.

Budapest, május 9. Stockholm-
ból sürgönyzik:

A Svenczka Dagblad szentpéter-
vári táviratot közöl, amely szerint Le-
nin két napja nyomtalanul eltűnt.

A béke körül.

Budapest, május 9. Luganoból
sürgönyzik:

A pápa levelet intézett Gaspari
biboroshoz, amelyben reménytől sugárzó
hangon ír a béke közeledéséről. Rámu-
tat, hogy minden népet áthat a béke
vágya s bizik abban, hogy a kormányok
mérsékelni fogják követeléseiket.

Budapest, május 9. Genfből
sürgönyzik:

A francia szocialisták kisebbségi
pártjai szilárdan elhatározták, hogy részt
vesznek a stockholmi konferencián. Ab-
ban a kérdésben, hogy fölveszik a pro-
gramjukba Elzász-Lotharingia kérdését,
még nem döntöttek. Egyesek hangoz-
tatták, hogy meg kellene kérdezni El-
szász-Lotharingia lakosságát, hová akar-
nak tartozni? A többség azonban hal-
lani sem akar erről. A kérdés valószí-
nűleg lekerül a napirendről.

Budapest, május 9. Stockholm-
ból sürgönyzik:

A francia szocialista kisebbség or-
szágos szocialista kongresszus egybehi-
vását javasolta, miután a szocialista töb-
bség kinyilatkoztatta, hogy nem szándé-
kozik részt venni a stockholmi konfe-
rencián. A francia kisebbségi szocialista
párt levelet intézett a stockholmi kon-
ferencia előkészítő bizottságához, amely-
ben kijelentik, hogy könnyen ki lehetne
eszközölni a francia szocialisták részvé-
telét, ha a német szocialisták erőyeseb-
ben foglalnának állást a konzervatívok
és a birodalmi kancellár ellen. Ez eset-
ben erőyese békepropagandát indíthatná-
nak Franciaországban.

Budapest, május 9. Stockholm-
ból sürgönyzik:

Az orosz munkástanács meghívta
Szentpétervárra a francia, angol és olasz
szocialisták kisebbségi pártjainak képv-
selőit. A végrehajtó bizottság tervezi,
hogy a forradalmi Oroszország nevében
üdvözölni fogja Európa proletárjait, akik

véget akarnak vetni a mostani vérfür-
dőnek.

A nyugati nagy küzdelem.

Budapest, május 9. Berlinből
sürgönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti
tegnap este:

Borus, esős időjárás mellett a harci
tevékenység ma ugy Arrasnál mint az
Aisne-nél lényegesen ellanyhult.

Hol van Buchanan?

Budapest, május 9. Stockholm-
ból sürgönyzik:

Buchanan szentpétervári angol
nagykövet meneküléséről szóló híreket
eddig még nem erősítették meg. A stock-
holmi angol nagykövet is megcáfolja a
hireszteléseket.

Ezzel szemben az angol lapok írják,
hogy Buchanan az orosz helyzetre
való tekintettel, elutazott Szentpétervár-
ról s utban van Anglia felé.

Budapest, május 9. A londoni
Reutter-ügynökség megcáfolja az angol
lapok jelentését, hogy Buchanan eluta-
zott Szentpétervárról.

Törökország és Oroszország.

Budapest, május 9. Bernből
sürgönyzik:

Az itteni török követ a Berner
Tagblatt munkatársának ezeket mondotta:
— Törökországnak egyáltalán nem
érdeke, hogy Oroszországot elzárja a
Dardanelláktól. Anglia erőszakolta ki
1841-ben a londoni megegyezést, amely
a Dardanellák elzárását kimondotta. A
világháboru bebizonyította, hogy Kon-
stantinápoly a tengerről bevehetetlen.
**Törökország készen áll az orosz köve-
telések teljesítésére, ha azok nem álla-
nak az ország függetlenségével ellentét-
ben és nem akasztják meg szabad fej-
lődését.**

**Az olaszoknak határozottan
több tisztje esett el.**

Budapest, május 9. A sajtószál-
lásról jelentik:

Magánstatisztika szerint, az olaszok
a háboru kezdetétől a mai napig halot-
takban 13 tábornokot, 133 ezredet és
alezredet, 222 őrnagyot, 1130 kapitányt,
1022 főhadnagyot és 3607 hadnagyot,
összesen tehát 6127 tisztet vesztek.

**A király és a hatodik magyar
hadikölcsön.**

Budapest, május 9. A király
Teleszky János pénzügyminiszterhez
táviratot intézett, amelyben a hatodik
hadikölcsön előmunkálataira vonatkozó
jelentését tudomásul vette. A táviratban
kijelenti az uralkodó, hogy bálával gon-

**„Legujabb“ hireink foytatása
a negyedik oldalon van.**

Apponyi Albert beszéde és az ipari munkásosztály választójoga.

Irta: Tisza István.

Betegségem miatt nem jelenhettem meg a Házba a kormányjelentés fölött folyt vita utolsó napjaiban s legnagyobb sajnálatomra nem valósíthattam meg azt a szándékomat, hogy behatóan foglalkozzam Apponyi Albert grófnak a vita során elmondott beszédével; azt pedig nem találnám helyénvalónak, hogy a vita befejezése után visszatérjek a beszéd összes figyelemreméltó fejtegetéseire.

Kívétel kell azonban tennem annak az ipari munkások választójogára vonatkozó részére nézve, mert hiszen ez a kérdés talán csak nyert azóta aktualitásában, másrészt pedig Apponyi Albert fejtegetéseiből álláspontra olyan merőben téves felfogása és eltorzított beállításai tűnik elő, amelyet szó nélkül nem hagyhatok.

Gunyosan emlékszik meg Apponyi az én állítólagos deklamálásomról, amely szerint nem igaz, hogy a proletárnak olyan sorsa van, amelyet neki Ricardo jóslott, hanem jó dolga van.

Nézetem szerint kár e fölött gúnyolódni, mert az utolsó száz év történetének legaldásosabb ténye s a világ jövő sorsát irányító tényezőik egyik legfontosabbika rejlik abban a körülményben, hogy az élet fejlődése réacáfolta a Ricardo-Marx-féle munkabérteóriára, hogy a munkás helyzete a múlt század közepe óta ugy munkabére, mint összes életviszonyai tekintetében soha nem sejtett emelkedést mutat s a már beállott javulás tényéből és körülményeiből azt a biztos következtetést vonhatjuk le, hogy a proletáriátus a mai társadalmi és gazdasági rendszer alapján, a gazdasági küzdelem békés fegyvereivel a jólétnek s a minden vonatkozásban emberhez méltó existenciának magas polcára emelkedhetik.

Soha nem mondtam, hogy a munkásosztály mai helyzete jó abban az értelemben, hogy az minden igényt kielégítene és fölöslegessé tenné a további haladásra irányuló törekvést. Ellenkezőleg, konstatáltam, hogy kora ifjúságotól fogva a nagy tömegek boldogulásának előmozdításában látom a mai kor igazi feladatát. De igenis állítottam és állítom megdönthetetlen tények világánál, hogy a munkásosztály mai helyzete hasonlíthatatlanul jobb, mint aminő volt a múltban és a társadalmi rend megbontása nélkül tovább javítható.

Lépésről-lépésre, sikerrel haladó győztes előnyomulásban közelíthetjük meg tehát az egész nép jólétében rejlő legnemesebb emberi ideált, anélkül hogy a társadalmi forradalom harcossai közé kellene szegődnünk.

Ez az igazság, amilyen boldogító, gyakorlati következményeiben olyan nagy horderejű. Először is mert megszámlálhatatlan milliók egyetlen nagy reménytelen és örmélen szenvedésben átélt nyomorúságának végét jelenti. Továbbá mert alapjában alakítja át a munkásosztály lelki világát, törekvéseinek valódi lényegét, küzdelmeinek karakterét.

Hiszzen ezért van az, hogy a szociáldemokrácia egész lényege megváltozott. Ezért van az, hogy az extrém irányzatokhoz csatlakozó munkás sem az többé, aki volt apánk és nagyapánk idejében. Ezért van az, hogy a munkástörekvések elvesztették a reménytelennek hitt sors fölötti kétségbeesésből merített elkeseredett jellegüket; a munkás sorsának gyakorlati javítására irányuló mozgalommal alakultak át, amely csaphat tulszásokba, áthághatja olykor a jog és méltányosság kereteit, okozhat egyszer-mászor kárt más társadalmi osztályok érdekeinek s a közgazdasági általános közérdeknek, de alapjában véve a munkásosztály anyagi és erkölcsi érdekét szolgálja kívánó jogosult törekvés, amelylyel számolnunk kell és amelylyel az alkotó állami és társadalmi munka terén kezdet foghatunk.

És végül ezért van az, hogy megértéssel, megbecsüléssel, sőt bizalommal és rokonszenvvel fordulhatunk a munkásosztály törekvései felé s azok érvényesülésének tért nyithatunk egy a társadalmi, mint az államéletben.

Tért különösen a választójog terén is. Apponyi gróf azt inszinuálja nekem, hogy kezemet dörzsölve dicsekszem, miszerint találtam egy módot, hogy a munkások súlyát a választásoknál lefokozzam. Soha felfogásomat és tettekben nyilvánuló szándékaimat alaposabban félreérteni nem lehetett.

Száz és egy okból — amelyet fölösleges volna ismételnem, mert átérti és átérti azt minden gondolkodó magyar ember és mert Apponyi gróf és választójogi elvtársai talán meggyőződésben, de mindenesetre hevesebben fejezték azt ki éveken át, mint ahogy én ki tudnám fejteni — ellensége vagyok a radikális választójognak a mai Magyarországon, mert veszélyesnek tartom azt hazám és nem-

zetem jövőjére nézve. De mindig azt vallottam, hogy meg kell adni a választójogot az ipari szakmunkások zömének és ezt az alapigazságot igyekeztem kifejezésre juttatni az 1913. évi választójogi törvényben is, amelynek előkészítő munkálataiban az akkori kormány bizalmából részt vettem.

Ez a törvény egészen más mértékkel mér az ipari szakmunkás, mint egyéb társadalmi osztályok részére. A hatosztályú elemi iskola sikeres elvégzése esetén, az egy év óta ugyanazon községben lakástól eltekintve, más előfeltételhez nem köti a választójogot az ipari szakmunkásra nézve. Az irni-olvasni tudóknál pedig szavazatjogot biztosít minden ipari munkásnak, aki tanonctanfolyamot végzett, vagy az utolsó 5 évből 3 éven át (de természetesen esetleges megszakításokkal is) valamely iparágban mint szakmunkás dolgozott.

Igaz, hogy a törvény ezt a nagy jogkiterjesztést, mint más társadalmi osztályoknál, úgy az ipari szakmunkásoknál is a 30 éves korhatárhoz köti s Apponyi Albert legvehemensebb támadását ez ellen a korhatár ellen irányítja, mint amely a rövidebb életkorral bíró ipari munkásosztályra nagyobb súlytal nehezedik.

Mielőtt a dolog lényegére áttérnék, nem hallgathatok el két előzetes megjegyzést. Apponyi szerint olyan szomorú szociális viszonyok léteznek nálunk, hogy a munkásosztály általános élettartama kisebb mint a vagyonos osztályé. Továbbá „a proletárok jó sorsára vonatkozó tételt megcáfolja az átlagos élettartam megrövidülése.”

E két tételben Apponyi grófot a szónoki hév ismét egyszer messze elsodorta az igazság teréről. Először is merőben képtelenség a munkásosztály élettartamának megrövidüléséről beszélni, mert hiszen ha rövidebb az ma is még, mint a vagyonos osztályoké, kétségtelenül sokkal hosszabb, mint bármikor volt a múltban. A megrövidülés szó a tényezővel homlokegyenest ellenkezik, mert az ipari munkásosztály élettartamának meghosszabbodását lehet az utolsó évtizedek statisztikájából konstatálni.

E mellett, fájdalom, még mindig marad fenn különbség az ipari munkás- és vagyonosabb társadalmi osztályok élettartama között. Hiszen magam is konstatáltam, hogy a helyzet javult ugyan, de ma sem kielégítő s további javítást igényel.

Az azonban megint egészen téves beállítása a tényeknek, ha ezt mint a nálunk létező szomorú szociális viszonyok bizonyítékát akartuk feltüntetni. Mert ez így van mindenütt a világon s nem a magyarországi szociális bajok helyi tünete.

De másfelől — s itt aztán áttérek a kérdés lényegére — ez a különbség korántsem olyan nagy, mint a minőnek a statisztikából látszik. Hiszen a foglalkozási statisztika csak addig mutat ki munkásnak valakit, amíg tényleg munkában áll. Emberek, akik egész életüket ipari munkában töltötték, akiknek egész gondolat- és értelemvilága összeforrott az ipari munkásosztályéval, egy bizonyos kor elérése után némi ingatlan tulajdonosává válhatnak, önálló vállalatba foghatnak vagy elvesztve munkaképességüket, családjuk eltartottáivá válnak. Ezzel a tényekkel azután a statisztika törli őket a munkások sorából s más társadalmi rétegek tagjai gyanánt tünteti fel, holott az ő életüknek ezt az utolsó időszakát is hozzá kell számítani munkássorban eltöltött éveikhez, hogy helyesen tudjuk megállapítani a munkásosztály átlagos életkorát.

Ez a tény lényegesen csökkenti a munkásosztály és más társadalmi rétegek közötti különbséget s mitigálja az ahhoz fűzött bírálat súlyát. Elismerem, hogy teljesen nem tüntetheti el, de — s nézetem szerint a dolog lényege ebben fekszik — a különbségnek a munkásosztályra kedvezőtlen hatását nemesak ellensúlyozza, hanem messze tulszárnyalja az a különleges elbánás, amelyben az ipari munkás választójogának megállapítását illetőleg részesül.

A 30 évét betöltött ipari munkások sokkal nagyobb részét ruhazza fel választójoggal a törvény, mint más társadalmi osztályoké, úgy hogy ha azt tesszük vizsgálat tárgyává, hogy az egyes társadalmi osztályok 24 évét betöltött tagjainak milyen hányada részesül választójogban, az ipari munkásosztály akkor is kétségtelen előnyben van a többiek felett.

Igy akarta ezt a törvényhozás. Céltudatosan és megfontoltan. Mert tért akar nyitni az ipari munkások politikai érvényesülése számára.

Ha pedig az új törvény alapján készült választónévjegyzék tanulmányozása arról győzne meg, hogy a törvényhozás ezen akaratának gyakorlati megvalósítását nem sikerült biztosítani, úgy beható és lelkiismeretes megfontolás tárgyává kell tennünk, hogy minő továbbmenő rendelkezésekre van szükség en-

nek a célnak a biztosítására. Mert abban mindnyájan egyetértünk, hogy a magyar ipari munkás előtt meg kell nyitnunk a politikai érvényesülés kapuját.

Ezzel a lépéssel sem megyünk túl az 1913. évi törvény valódi keretén. Ellenkezőleg, egyenesen azt a ratio legist szolgáljuk, amely 1913-ban vezette a törvényhozást. Hiszen az 1913. évi választójogi törvény indoklása is nyíltan kimondotta, hogy az ipari munkásosztály politikai érvényesülését biztosítani kívánja. Ha tehát arról győzne meg a tapasztalat, hogy a törvénynek ezt a célját a jelenlegi összeírás alapján nem sikerült elérni, egyenesen a törvény szellemében járnánk el, ha annak érvényesülésére módot nyújtanánk.

Végül még csak egyet: a magyar ipari ipari osztály aktív részvételét a közéletben melegen óhajtom, mert erre kereseti viszonyainál, műveltségénél s a benne felébredt politikai öntudatnál fogva megérdemelt tartom. De a világot sem azért, mintha Apponyival együtt azt tartanám, hogy csak választójoggal bíró társadalmi osztályok sorsát karolja fel a törvényhozás.

Végzetesebb tévhitet, a történelem tanúságainak alaposabb félreértését nem is kaphatunk Hiszen amióta elterjedtek a földön az ember megbecsülésének, az emberszeretnek, embertársaink iránti kötelességeinknek krisztusi tanai, államférfiu és hazafi nevére csak olyan ember volt érdemes, aki az államakarat irányításához híven, osztályérdekektől menten igyekezett szolgálni a nemzeti közérdeket. Egyenlően áll e tétel autokratákra s arisztokratákra és demokratikus kormányformák vezető férfiira és szabad alkotmányos életre, nemzeti önkormányzatra méltó nemzetek, ha kellően felismerték, híven gondozták a politikai joggal nem bíró tömegek jogos érdekét is.

Apponyi Albert szerint csak egy fényes kivétel nyújt példát erre a felfogásra: a magyar nemesség 1848-iki szerepe. Hát én erre a példák egész özönével felelhetnék, de most csak a jelen esetben legmeggyőzőbbre akarok reámutatni.

Mindazok a törvényhozási és kormányzati cselekmények, amelyek az angol ipari proletáriátus reménytelen, rettenő helyzetének végét vetették és megvetették a munkásosztály sorsa jobbrafordulásának alapját, az angol alkotmányos fejlődésnek abba a korszakába esnek, amidőn teljesen és kizárólag a kapitalista középosztály kapta kezébe a hatalmat. Évtizedeken át az uralkodó kapitalista középosztálynak egymást a kormányon felváltó pártjai következtetése s munkával alkották meg a reformoknak azt az egész sorozatát, amely megadta a haladás módját a munkásosztály számára s megnyitotta előtte a gazdasági küzdelem sorompóit.

Lehet-e ezzel a ténynel szemben azt mondan, hogy csak azon társadalmi osztályok érdekében fogunk dolgozni, akiknek választójoga van? És vajon nem sokkalta közelebb járunk-e a valóhoz, ha azt állítjuk, hogy a népszéles rétegei érdekében való komoly, következetes, lelkiismeretes törvényhozási munkának legnagyobb akadályá az olyan választójogban rejlének, amely a demagógia legféltlenebb fajtáját juttatná uralomra s a nemzeti és osztályharcoknak, valamint lelkiismeretlen népbolondítók személyi tülekedésének színterévé tenné a magyar parlamentet?

Magyar

találomány, magyar készítmény nem ért még el olyan sikert, mint a Diana sóborszesz. Évről-évre rohamosan emelkedik a fogyasztás s ma már közel évi 15.000.000 palack Diana sóborszesz került fogyasztásra kizárólag Magyarországon, de az

ország

határaira tul is eljutott már e páratlan szer hírneve. Tengerentúli államokban ép úgy ismerik és fogyasztják, mint idehaza. Magyarok, ha külföldre utaznak, okvetlenül magukkal viszik, mert aki egyszer megszokta, nem tud már megenni nélküle. Igazán: szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy

nem volt

még készítmény, mely ily rövid idő alatt ily páratlan népszerűsége, közkedveltségére tegyen sikert s ennyire nélkülözhetelenné váljék. Ha kutatjuk e szer okait, azt látjuk, hogy nem a reklám, nem a szervezési munka, nem a kiállítás hozta létre ezt a csodálatos sikert,

hanem

az az egyszerű tény, hogy aki egyszer bármilyen hajánál a Diana sóborszeszhez folyamodott segítségért, e biztos hatása háziismerben föltétlenül megtalálta amit keresett s ezért aztán később is állandóan ragaszkodott hozzá, kijelentvén, hogy amíg csak

lesz

a világon Diana sóborszesz, házából ki nem hagyja fogyni. Ára 130 fillér.

Kapható mindenütt.

Főelárusítóhely: Diana Kereskedelmi Részv. - Társ. BUDAPEST, NÁDOR-UTCA 6. sz.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Csütörtökön, május hó 10-én 2 előadás, d. u. fél 7 órakor mérsékelt helyárakkal, este fél 9 órakor rendes helyárakkal

A NORDISK FILM COMP. UJDONSÁGA!

A LEGBOLDOGABB ASSZONY.

Dráma 3 részben. Főszereplők R. Lund és Karina Molander.

Gyönyörű kísértő műsor.

Elsőrangú cigányzenekar kíséret.

Szombat, vasárnap óriási detektív A HIEDA dráma

Helyárak: Mérsékelt: páholyülés 80 f., I. hely 70 f., II. hely 60 f., III. hely 40 f. Rendes: páholyülés 120K, I. hely 1—K, II. hely 80 f., III. hely 50 f.

HIREK.

— Hivatalos jelentések május hó 8-áról.

A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

Höfer jelentései:

A helyzet mindenütt változatlan.

A német nagyhajózási jelentései:

Nyugati harcér:

Rupprecht trónörökös hadseregét: Az arrasi arcvonalon a tüzési harc tovább erősödött. A roluxi várkert, továbbá a Fontaine és Rieudourt között levő állásaink ellen intézett ellenséges támadásokat véresen visszavertük. A Bullecourt birtokáért folyó harcokban a falu délkeleti szegélye az ellenség kezén maradt. Csapatunk ma reggel rohammal elfoglalták Fresnoy-t és azt az angolok visszafoglalási kísérleteivel szemben megtartották. Eddig több mint 200 foglyot és hat géppuskát szállítottak be. — A német trónörökös hadseregét: Az Aisne melletti csataterén az utóbbi napok heves nehéz viaskodásai után a harc tevékenység helyenkint ellanyhult. A nap folyamán nagyobb harcokra került még a sor Craonnellől északra, ahol a franciák sikertelen veszteségteljes támadásokkal elakarták ragadni állásainkat a Hurtebise-major és Craone között. Egy helyen sem érték el eredményt. Az esti és az éjszakai órákban a Vauxaillon-tól Corbergyig terjedő arcvonalon több helyen részleges ellenséges előretörések következtek, amelyek a védelemmel szemben mindenütt megfúrtak. Le Nevilienél délután erős tüzési tűz után az ellenség támadást intézett a százas magaslat ellen és az ehhez tartozó állásaink ellen, de sikertelenül. A Champagneban a tüzési harcok növekvő hevességgel folytatott tevékenysége mellett szándékolt francia támadás megsemmisítő tüzünk következtében csak a Keil- és Poehl-hegy ellen tudott kifejődni, az átmenetileg benyomult ellenséget visszavetítettük kiinduló állásukba. — Albrecht württembergi herceg kadosportja: Különös esemény nem volt.

Május 7-én az ellenség 20 repülőgépet vesztett. Bernert hadnagy 27-ik, Richthofen báró hadnagy pedig 20-ik ellenfelét lőtte le.

Keleti harcér:

A helyzet változatlan.

Macedon arcvonal:

Az Ochrida- és Presba-tó között osztrákok és törökök az ellenség előretöréseit véresen visszaverték. A Cserna-hajlásban tegnap két napos erős tüzési előkészítés után nyolc kilométer széles arcvonalon megtörténtek a várt ellenséges támadások, amelyeket hála a diesőséges német és bolgár csapatok kiváló magatartásának, visszavertünk. Ma reggel franciák, oroszok és olaszok új előretöréseit ugyanaz a sors érte. A Vardartól nyugatra és a Doiran-tó mellett az ellenséges tüzési harcok szokattnál nagyobb tevékenységet fejtett ki.

Április havában az ellenség háromszázhetvenkét repülőgépet és huszonkilenc kötött léggömböt vesztett. Az előbbiekből kétszázkilencvenkilencet légiharcban lőttünk le. Mi hetvennégy repülőgépet és tíz kötött léggömböt vesztettünk. Az elmúlt hó bizonyos

tesz a német légihaderők legnagyobb teljesítményéről. Míg védőeszközaink sikerrel azon fáradoztak, hogy a honi földet megvédjék, elvetemült ellenséges bombatámadások ellen, a nehéz áprilisi harcok a harcérien küzdő repülőket, kötött léggömböket és repülőket elleni védőágyúinkat a legnagyobb feladatok elé állították. Naponta kifejtett szoros együttműködésben ezekre a feladatokra alkalmasoknak bizonyultak. Bombavető repülőjaink elpusztítottak fontos katonai telepet, felderítő repülőink a vezetőségnek értékes híreket hoztak. Repülőink áldozatkész vállalkozással példadadó módon támogatták a harcmezőn a súlyos harcokat vivő gyalogságot és tüzéséget. — Ludendorff.

— Zita királynő születésnapja. Ma van Zita királynő születésnapjának évfordulója, amely királynői méltóságában az első évforduló ünnep. A királynő születésnapját ország-szerte megünneplik s így megünnepelték nálunk Nagyváradon is. Délelőtt 10 órakor a római káth. plébánia-templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyet Magyar Pál pápai kamarás apátkanonok végzett díszes segédlettel. Az istentiszteleten megjelentek a polgári hatóságok fejei dr. Dellmann Lajos főispánnal élőkön, valamint a tisztikar Palkovics István ezredes vezetésével, továbbá a testület, intézetek, valamint nagyszámu hívő közönség. Az iskolákban a mai nap alkalmából szünetelték az előadások.

— Izraelita ismeni tisztelt. A nagybecskereki izraelita templomban a péntek esti isteni tiszteltet további intézkedésig fél 8 órakor fog kezdődni.

— A közigazgatási bizottság ülése. Torontál vármegye közigazgatási bizottsága május hó 14-ikén d. e. 10 órakor tartja május havi rendes ülést a vármegyeházán.

— Érettségi vizsgák a felső kereskedelmi iskolában. A nagybecskereki állami felső kereskedelmi iskolában május 21-ikén kezdődnek az írásbeli érettségi vizsgálatok s 25-ikéig tartanak. A szóbeli érettségi vizsga május 31-én lesz. A vizsgálatokon Turczar János felső kereskedelmi iskolai igazgató elnököl miniszteri biztosként.

— Kész paprika bejelentés és a paprika forgalomba hozatalára vonatkozólag a magy. kir. miniszterium 1505/917. M. E. szám alatt rendeletet adott ki, mely szerint minden 30 kg-ot meghaladó kész paprika készlet akár termelőnél, akár kereskedőnél tárol, zár alá vétetik és a Haditermény r.-t. Paprika Osztályának bejelentendő. Ezen ügyben szükséges felvilágosításokat és nyomatványokat a Haditermény r.-t. nagybecskereki kirendeltsége is ad az érdekelteknek.

— Kup Gyula és Társa es. és kir. udvari szállítók Szeged. Délmagyarország legnagyobb női divatruháza, a nagyérdelmű hölgyközönség tudomására hozza, hogy az összes nyári újdonságok, a divatrececió legkiválóbb vívmányai: selyemtricot kosztumok, toillettek, sportzakettek és bluzokban, továbbá selyemtaft toillettek, taftalín és crep de chineből, valamint lengerie toillettek és bluzok, vászonkosztumok és aljakban, sportbluzok, selyem impregnált kosztumok és köpenyekben a legmészszebbmő igényeket kielégítő választékban raktárra érkeztek. A felsorolt legkiválóbb modellek alapján készült divatrecekkhez megfelelő divatkalapok állanak dus választékban rendelkezésre. Mérték utáni rendelések a legmagasabb nívón álló saját műhelyeinkben eredeti modelleink alapján gazdag szövet- és selyemraktárunkból készülnek. Szabott árak!

— Elvesztett hadikötvények. Elvesztett 8-án délelőtt a Központi Hitelszövetkezettől a Niczky- és Zápolya-utcán és Aradáci-uton végig dr. Heinermann Alajos lakásáig át vezető utvonalon a rokkant-egylet nagybecskereki főklának tulajdonát képező két darab 100—100 korona V. kibocsátású hadikölcsön-kötvény a május havi szelvény nélkül. A kötvények száma: 4.217.109—10. A megtalálót kéri, hogy jutalom ellenében adja át a Torontál kiadóhivatalában.

— „Anyuska” én „Elsafluidal” akarok gargalálni! Gyakran hallani okos gyermekektől ily kivánalmat, ha torokfájásban, köhögési ingerben, mellszorulásban, nyelési nehézségekben vagy torokkaparásban szenvednek. Gondos anyák sohasem hagyják házukból kifogni a régi megbízható „Elsafluidot”, melyből 12 üveget bérmentve 6 koronáért lehet rendelni Feller V. Jenő gyógyszerésznél, Stübica Centrálé 125. sz. (Zágráb megye). Szívesen vesszük felnőttek csakugy mint gyermekek

az enyhe hashajtó Feller-féle „Elsapilulákat” is, 6 doboz bérmentve 4 K 40 f. (Békeárak.)

Színház.

Heti műsor:

Május 9. Szerda: Kaméliás hölgy.
Május 10. Csütörtök: Keringő.
Május 11. Péntek: Kék róka.
Május 12. Szombat: Gólem.
Május 13. Vasárnap: Gólem.

Királynőm, meghalok érted. — Ballané második vendégjátéka. Tegnap este Villányi Andor „Királynőm, meghalok érted” című színművét mutatta be a társulat Ballané Marton Erzi második vendégjátéka alkalmából. A darab egy majd kifejlődő drámaírói talentum nyomait mutatja. Ma még az olesó színpalhasogató hatásvadászat utvesztőjében tévelyeg a belső tartalom rovására s alakjai ködösek, rajzuk zavaros. Így nem is volt maradandóbb hatása Budapesten sem. Ballánét különösebb viszony fűzi a darabhoz, mert ebben lépett föl először budapesti színpadon. A szerep nem egészen az ő művészi egyéniségéhez való, mert az erőteljesebb drámai hangot nem bírja. Ott azonban, ahol a lágy, meleg, érzéki szerelmi hangokat kell kifejezni, ott szinte hódítóan, lenyűgözően tökéletes úgy játékbán, mint mimikában. Ezekben a részletekben meleg sikere volt. Balla Kálmán méltó partnere volt, de dicséretreméltó igyekezettel oldották meg feladatukat Sándor Antal és Török Sándor, akik szerepük egyes részleteiben sikeresen találtak el a kellő hangot. Jó volt mellettük Nyárai Rezső és Szokolai Lajos. Az előadás s a rendezés gondos volt.

Toroköblítőnek használva a fájdalomcsillapító oldó hatású Feller-féle

„ELSA-FLUID”
megkönnyebbiti
a lélekzést.

Békeárak: 12 üveg bérmentve 6 korona
Feller V. Jenő gyógyszerésznél Stübica,
Centrale 125. szám (Zágráb megye). — Több
mint 100.000 köszönőlevél.

114—1917. szám.

352—33

Árverési hirdetés.

A község tulajdonát képező mintegy 150 hold szántó kisebb, esetleg nagyobb parcelákban is, f. hó 13-án (tizenhárom) délelőtt 9 órai kezdettel Nagynezsény községben a helyszínen örök áron el fog adni.

A vételár 3 éven belül lesz kifizethető. Közelebbi feltételek a községi előjárásánál megtudhatók.

Nagynezsény, 1917 május 2.

Nagynezsény község előjárósága.

Alibunári főszolgabírótól.

1515—1917.

354—33

Pályázati hirdetés.

Kevedobra községben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása: 1600 korona törzsfizetés, ötödévi 100 koronás korpótlék, 300 kor. lakpénz és jelenleg jár még 450 kor. háborus segély.

Felhívom azokat, kik ezen állásra pályáznak, hogy kérvényüket hozzám május 20-ikáig adják be.

Alibunár, 1917. évi április hó 25.

Radonits Gyula főszolgabíró.

Legujabb

doi az eddigi hadikölcsönökkel a lakosság összes rétegeinek rendkívüli teljesítményeire s kifejezi reményét, hogy a magyarországi tőke a háboru szerencsés befejezésére különösen fontos mostani időben újból teljes értékű bizonyítékát fogja szolgáltatni törhetetlen anyagi erőnknek hajthatatlan elhatározásunknak.

A király a magyar hadikölcsönre tizenkét millió koronát s az osztrákra is ugyanennyit jegyzett.

Minisztertanács.

Budapest, május 9. Tegnap délután a kormány Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével s Kürthy báró bevonásával minisztertanácsot tartott.

A Károlyi-párt és a helyzet.

Budapest, május 9. A Károlyi-párt tegnap este Batthyány Tivadar gróf elnöklésével tartott értekezletén egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, amely ezeket mondja:

A párt örömmel üdvözli a királyi manifestumot a választójog megalkotásáról s elítéli a kormányt ahhoz fűzött magyarázatát, amelyet provokálásnak minősítenek. A párt fölveszi a harcot a kormány ellen, amelynek következményeiért a kormányra hárítja a felelősséget.

Helyeslik Czernyn álláspontját, hogy területi hódítás nélkül hajlandó békekötésre.

Magyarország számára követelik a teljes állami önállóságot és olyan nemzetközi garanciákat követelnek, amelyek biztosítják a világbékét és szertetik az általános lefegyverzést.

Tiltakoznak az ellen, hogy a háboru alatt Magyarországot gazdaságilag bármely más államhoz szorosabban oda-kössék, végül követelik mindazon erők egyesítését akik az általános választójogot akarják.

A záróra meghosszabbítása.

Budapest, május 9. A tegnapi minisztertanács foglalkozott a záróra meghosszabbításának kérdésével is. Sándor János belügyminiszter előterjesztette az ügyosztály javaslatát, amely a mostani zárórának egy órával való meghosszabbítását kívánja. A minisztertanács határozatát a közeli napokban publikálja.

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyvilágnak szives tudomására hozni, hogy bécsi házamtól a legujabb

MODELL-BLUZOK

Etamin-szöveiből megérkeztek és megfelelő áron kaphatók. Selyemkosztümekek, valamint tavaszi- és nyári ruhák műhelyemben legmodernebb kivitelben, mérték után szabott megrendelésre készítettnek.

Kitünő tisztelettel:

WEHNER ANNA nőruha terme
Kinizsi-utca. (Club kávéház.)

Meghívó.

Az izraelita nőegylet t. c. tagjai vasárnap, folyó évi május hó 20-án d. u. 4 órakor a hitközség tanácstermében tartandó

Évi rendes közgyűlésre

ezennel meghivatnak.

Napirend:

1. Az évi jelentésnek és az 1916. évi zárszámadásoknak előterjesztése.
2. A számvizsgáló-bizottság jelentésének előterjesztése és a felmentvény megadása.
3. Az 1917. évi költségvetésnek megállapítása.
4. A tiszviselők és választmányi tagok megválasztása.
5. A számvizsgáló-bizottság választása.
6. Netáni indítvány tárgyalása.

Nagybecskerek, 1917. évi május hó 9-én.

Az izr. nőegylet elnöksége:

Löffler János Özv. dr. Mangold Samuné
titkár. elnöknő.

A nagybecskereki kir. törvényszéktől.

2711/26—1915. ügyszám. 353—3.3

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék az 1874: XXXV. t. c. 44. §-a értelmében felhívja mindazokat, kik a néhai Csathó Lajos volt nagybecskereki kir. közjegyző biztosítékára 1886: VII. t. c. 40. §-a értelmében törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket ennek a hirdetménynek a hivatalos lapban való harmadszori közzétételétől számított 3 hó alatt a kir. törvényszéknél bejelentsek, mert különben azok tekintetbe vétele nélkül fog a kir. törvényszék a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

Nagybecskereken, 1917. évi április hó 26. napján.

Szilágyi Lajos s k.
kir. törvényszéki bíró.

Kiadó ház!

A Mária Terézia-utca 2023. szám alatti ház, mely all 4 utcai, 3 udvari, fürdőszobából és megfelelő mellékhelyiségekből, augusztus 1-től berbeadó. — Bővebbet

Glassen Ferencnél

Rezső-laktanyai kintin.

Három gyermekem mellé keresek egy

jobb lányt

Cim a kiadóban.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

nőruha-szalonomat

a mai naptól

Váraljai-utca 4. szám. I. emelet alá

helyeztem át.

Wehner Jánosné

bécsi nőruha-terme.

A Hunyadi-(fő)-utcai

Filkovič-házban 3 szobás

és összes mellékhelyisé-

gekkel ellátott, emeleti

lakás folyó évi augusztus

hó elsejétől fogva

KIADÓ.

Bővebbet ugyanott.

Hetedikes gimnazista junius 1-től előkészít leányokat, fiukat alsóosztályokra vagy pótvizsgára.

Megkereséseket

„ORA ET LABORA” JELIGÉRE a kiadóba kér.

Egyszerűbb irodai munkához és elárusításhoz keresek nem okvetlen szakmabeli

férfi munkaerőt,

azonkívül gyakornokot, fizetés mellett.

Sander M. József

gépkereskedő, a Hofherr és Schrantz Clayton Shoutleworth képviselője.

Legalább öt-hat szobából álló

uri lakást

mellékhelyiségekkel, esetleg istállóval és kocsiszinnel keresek

augusztus 1-ére.

Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

A Hunyadi-(fő)-utcában egy

irodának is alkalmas,

földszintes udvari lakás

augusztus 1-re kiadó.

Bővebbet

Almásy Elek könyvkereskedésében.

Egy szép üvegszekrény tükörhát-lappal, ezüstneműnek és egy nagy fali-óra faragott diófa-szekrényvel

eladó

Rákóczi-utca 3. szám alatt.